

POLITIA

REVISTĂ POLIȚIENEASCĂ DE SPECIALITATE

LIT. BAGA CLUJ

Abonamente anuale:

Pentru magistrați, avocați și funcționari 150 lei; pentru alte profesii, autorități și instituții particulare 250 lei. - Ediție de lux 500 lei.

Costul abonamentelor și inserțiilor să plătește anticipativ.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA BĂII 3

46 4

FABRICA „UNIREA” DIN CLUJ

societate anonimă pe acțiuni pentru industria de ciocolată, bonboane, biscuiți și Cartonaje

este

PRIMA FABRICA DE BONBOANE

din întreaga țară, naționalizată prin capital românesc.

Cereți pretutindeni bonboane „UNIREA”

PRODUCERE:

Tot felul de bonboane, ciocolată, deserturi fondante, drajeuri și tot felul de bonboane englezești rivalizând cu celebrele firme Heller și Schmidt din străinătate. Patiserli, foursecuri, vafe, întrecând produsele similare englezești. Fructe glasate și tot felul de produse în arta bonbonieriei.

NATIONALA

SOCIETATE

GENERALĂ DE ASIGURĂRI BUCUREȘTI

REPRESENTANȚA GENERALĂ CLUJ, STRADA REGINA MARIA Nr. 6.

Contractează pe lângă cele mai favorabile prime și condițiuni:
Asigurări de viață în tofelul de combinațiuni posibile, asigurări de incendiu,
accident, răspundere civilă, furt prin spargere, grindină,
transporturi și sticlă.

REPREZENTANȚE ÎN TOATE CENTRELE MAI INSEMNAȚE DIN ARDEAL ȘI BANAT

Cassa de Păstrare și Banca de Credit

Piața Unirii Nr. 7.

din Cluj, S. A.

Piața Unirii Nr. 7.

Capital fondal Lei 16,000.000. - Rezerve : 15,000.000.

Filiale: Dej, Diciosânmărtin și Alba-Iulia.

Afiliate: Cassa de Păstrare din județul Turda-Arieș și Bognár și Szántó Societate Comercială Ardeleană pe Acțiuni

Magazinele de Mărfuri: lângă gara Cluj.

Primește depuneri. Escontează cambii. Face transmisiuni de bancă. Safe deposit.

Efectuează preferabil afaceri de bancă de tot felul.

279697

POLIȚIA

REVISTĂ POLIȚIENEASCĂ DE SPECIALITATE

REDACTOR RESPONZABIL
DR. VICTOR POPP

APARE LUNAR

PRIM REDACTOR:
GEORGIU CHENDIDr. Ludovic Kerner, Consilier de Curte**Rolul poliției în cercetările criminale****III. Inceperea cercetării și decursul ei**

După cum am amintit mai înainte, o infracțiune poate ajunge la cunoștința autorității cu cercetarea pe două căi :

- a) prin denunț, și
- b) prin observarea ei proprie.

Înainte de ce ar începe însă cercetarea, *autoritatea respectivă trebuie să supună unei critici minuțioase atât denunțul, cât și propria ei observațiune, care în decursul cercetării încă se poate dovedi de multe ori de superficială și greșită, pentruca nu cumva prin dispozițiunile ei pripite să cauzeze unei persoane nevinovate rușine neîntemeiată și în multe cazuri chiar o pierdere materială și morală ireparabilă.*

Am amintit mai înainte în treacăt și pericolul unei cercetări pripite, precum și faptul cât trebuie să fim de precauți, când dăm crezământ și urmare unui denunț. Deoarece denunțul e punctul de plecare al cercetării și de multe ori primul pas greșit face problematic rezultatul întregii proceduri, ne vom ocupa puțin mai pe larg cu această chestiune :

Prin începerea cercetării ajung în primejdie cele mai însemnate bunuri personale, ca d. e. reputațiunea de cinste, pudicitatea feminină, intangibilitatea de funcționar, libertatea personală, etc. și împrejurarea aceasta pretinde în mod imperios să fim cu precauțiunea cuvenită.

Să vedem d. e. următoarele cazuri :

Un birtaş e denunțat, că vinde vin falsificat.

Dacă poliția, în loc să încunjure orice larmă și senzație, convingându-se mai întâi în mod discret de temeinicia denunțului, ar descinde la fața locului cu întreg aparatul ei de agenți și ar sechestra toate beuturile, făcând imposibilă vânzarea mai departe, până când nu se pronunță expertiza, ar viola unul dintre principiile fundamentale ale cercetării: *imparțialitatea* și nu i-ar cauza birtășului numai o pagubă materială nemo-

tivată, ci i-ar periclita și bunul nume al firmei, dacă mai târziu s'ar dovedi, că denunțul a fost neîntemeiat. Căci încrederea oaspeților obicinuiți s'ar zdruncina în mod simțitor în urma ordonării sechestrului și nu s'ar mai întoarce decât cu greu, chiar dacă s'ar dovedi că acuza a fost neîntemeiată.

Alt exemplu: o funcționară e denunțată, că și-a produs un avort, sau că și-a înădușit copilul ilegal în dată după naștere. E ușor de înțeles cu câtă prevedere și discreție va trebui să începem cercetarea într'un astfel de caz.

Ar fi o mare greșală, dacă am începe cercetarea citând imediat și ascultând pe bănuita.

Vestea cercetării se întinde ca focul, mai cu seamă în orașele mici și se multiplică ușor în publicul dornic de senzații. Zadarnic se va desminți mai târziu acuza prin declarațiunile forului respectiv, publicate eventual ca satisfacție și în ziare. În modul acesta se va repara foarte rar ofensa cauzată: în multe cazuri ordonându-se d. e. depunerea preventivă a bănuitului, nici nu se va mai putea repara acest pas greșit. Mulți dintre cei cari au cetit prin ziare raportul despre începerea cercetării poate, că nici nu mai ajung să cetească și numărul de ziar, care respectivul e reabilitat. Și să ne mai gândim și la aceea, că sunt unele persoane nervoase, susceptibile, cu un sistem nervos mai degenerat, pe cari iritația produsă de o acuza neîntemeiată poate să-i facă să înnebunească sau să se sinucidă.

În cazul amintit vom proceda corect, dacă vom cerceta mai întâi cu toată prevederea și tactul necesar ce viață a trăit mai nainte dama respectivă, a avut cu cineva relații de dragoste și cu cine, în timpul comiterii crimei imputate ea a fost bolnavă și de ce boală a suferit, nu a fost cumva la vre-un doctor sau la vre-o moașe din vre-o altă localitate?

E o mângâiere foarte slabă, care nu justifică de loc pripirea cercetării, că celce hănuiește pe cineva înaintea vre-unei autorități în mod

neîntemeiat, că a comis vre-o faptă punibilă, e responsabil celui bănuit atât din punct de vedere de drept penal cât și privat.

Pretențiunea de despăgubire de multe ori e iluzorică din cauză, că denunciantul nu are avere, iar pe cale penală nu va mai încerca cel bănuit fără motiv să-și afirme dreptul său, pentru ca să nu se mai expună unor noi emoții printr'un proces de calomnie, în care s'ar desbata eventual din nou și s'ar publica prin ziare afirmații și aserțiuni, cari defăimează și când nu sunt adevărate.

Art. 90 al Cp. dispune, ca în caz, că propunerea părții private ar fi nedecisă sau necompletă, să fie întregită în mod sumar, eventual prin ascultarea celui îndreptățit să facă propunerea privată.

Dispozițiunea aceasta se poate aplica la orice fel de denunț și va fi binevenită mai cu seamă când denunțul se va părea cam suspect.

Mai amintim și denunțurile referitoare la *infracțiuni fictive*, cari servesc sau numai spre scopul, ca denunciantul să-și ascundă vre-o faptă comisă de el însuși (care nu e totdeauna o infracțiune), sau sunt numai o încercare de santaj. D. e. un institut financiar trimite unui altuia o sumă mai mare de bani, încredințând cu aceasta pe vre-un funcționar, care apoi denunță, că banii i-s'au furat pe tren sau în hotel, pe când în adevăr și-a însușit el paralele; sau un econom de vite dela sate vine în oraș să vândă niște vaci, făcând un târg bun și îmbătându-se în vre-o cârciumă, își pierde în cărți toate paralele primite și ca să scape de reproșurile soției sale, născoceste o istorie întreagă de bandiți și pune în mișcare toată poliția, pentrucă se găsesc din întâmplare împrejurări, cari se par a adevăratele datele denunțului (denunciantul s'a rănit d. e. în urma unei căderi).

Un exemplu de denunț, cu scop de santaj, am amintit în articolul trecut. Astfel de apucături nu pot avea rezultat, dacă cităm imediat pe denunciant și pornind dela principiul, că denunțul poate fi și neadevărat, îl ascultăm amănunțit asupra împrejurărilor, între cari s'a petrecut cazul.

Intrebându-l minuțios, denunciantul de regulă se va contrazice și îl va lua gura pe dinainte, iar din denunciant va deveni inculpat.

Trebuie să fim prevăzători și în cazul, când denunciantul se denunță pe sine însuși, dar cazurile acestea sunt rare și le vom da crezare mai cu seamă atunci, când motivul infracțiunii e vre-o pasiune violentă sau vre-o pornire neînfrănată (ca d. e. în dramele de amor) în infracțiunile contra vieții sau integrității corporale. Un exemplu tipic e bărbatul, care își omoară soția găsită în flagrant delict și apoi se denunță imediat poliției. Și între infractorii de ocazie obvin çazuri, când făptuitorul regretă fapta și se denunță pentru a și-o expia.

De multe ori se întâmplă și cazul, că un infractor șiret se denunță, că a comis vre-o infracțiune mai mică, executată într'adevăr, dar de altcineva, pentru ca ajungând astfel în închisoare, să abată dela sine atențiunea pentru câțva timp, până când se uită infracțiunea comisă de el de un calibru cu mult mai mare.

Cu deosebire de când asupra minorilor se aplică un sistem penal special, *obvine destul de des și cazul, că o infracțiune comisă de părinți o ia asupra-și copilul lor*, față de care chestiunea se rezoalvă apoi printr'o pedeapsă incomparabil de mică, eventual printr'o „admonestare“ sau prin „lăsare pe 'ncercare“.

Obvine des și cazul, când *indivizi cu vre-o boală mentală*, deci cu responsabilitatea limitată (histerici, epileptici, neurastenici, fanatici religioși) se denunță în fața vre-unei autorități, acuzându-se fără motiv cu cele mai grele crime.

Astfel de indivizi sunt adeseori înclinați spre sinucidere, dar deoarece le lipsește energia de a o executa, își aleg mijlocul acesta, acuzându-se cu comiterea vre-unei crime capitale, pentru ca să fie condamnați la moarte. Fanaticii religioși fac acest lucru, pentru ca urmând exemplul lui Christos, să expieze păcatele întregii omeniri.

Se înțelege, că atitudinea respectivului și alte date ale cercetării ne vor indica îndestul starea lui psihologică.

E deci evident, că un astfel de denunț propriu — „recunoașterea“ — în sensul alin. 2 al §-ului 101 din Proc. pen. nu e suficient pentru terminarea cercetării (propunerea instrucției, înaintarea acuzei și transpunerea dosarului), și esclude aceasta și §-ul 139 al proc. pen. dispunând, că și după recunoașterea inculpatului au să se procure și alte dovezi referitoare la culpabilitatea lui.

Despre denunțurile anonime am vorbit deja. E ușor de înțeles, că față de acestea vom fi cu o precauțiune îndoită. Nu le vom lua cu o neîncredere totală și nici nu le vom respinge fără a le lua în considerare, căci denunciantul poate avea un motiv just de a rămânea necunoscut.

Denunțul anonim de multe ori nici nu cuprinde vre-o acuză despre o infracțiune precizată, ci aduce numai la cunoștința poliției unele împrejurări suspecte și bătătoare la ochi, dându-i în mână firul, care conduce une-ori la un rezultat surprinzător.

Amintim și aici faptul, despre care va mai fi vorba mai pe larg, — că *publicul e un factor auxiliar important al autorității cu cercetarea*. Fiecare om se interesează — chiar prea mult — de toate evenimentele ce se petrec în apropierea sa, observând imediat orice schimbare în relațiile de trai ale vecinilor și cunoscuților săi și căutându-i explicarea. De multe ori simțul de dreptate, dar

cel puțin tot atât de des, invidia, răzbunarea sau alt motto ca acestea are de urmare denunțarea anonimă la poliție, îndată ce se simte o infracțiune, d. e. un individ sărac, care a trăit totdeauna în lipsă, va fi de sigur denunțat îndată ce va începe să ducă o viață luxuoasă și în petreceri, căci acestea stau de multe ori în legătură cu comiterea vreunei infracțiuni

După ce autoritatea cu cercetarea a supus unei critici temeinice denunțurile sosite, pentru a stabili *întrucât sunt demne de crezământ*, ce naște întrebarea *cum să înceapă, respectiv cum să continue cercetarea?* Cari să fie mijloacele, de cari să se folosească în decursul cercetării? Care să fie programul și sistemul de observat?

Gândindu-ne la varietatea nesfârșită de infracțiuni, e imposibil să stabilim principii de procedare, cari să poată fi urmate fără abatere în toate cazurile concrete. Totul depinde de împrejurările speciale ale cazului. La acelaș rezultat se va putea ajunge eventual pe mai multe căi și succesul cercetării va depinde tocmai de calea aleasă.

Depinde mult de felul infracțiunii, de împrejurările între cari s'a comis, de împrejurarea, că făptuitorul e cunoscut, sau nu, că recunoaște că a comis fapte, sau neagă categoric, că e deținut, sau a fugit, că sunt cunoscuți martorii faptei, sau trebuie să-i căutăm mai întâi pe aceștia, că infracțiunea a lăsat urmă, cari s'ar putea eventual stabili la fața locului, sau nu?

La introducerea cercetării se va vedea mai clar capacitatea organului încredințat cu cercetarea, precum și experiența și cunoștințele lui. Aici nu va avea timp să șovăiască, ci va trebui să decidă repede asupra întrebărilor: *a) când, b) cum, c) în contra cui, d) de ce și e) ce fel de dispozițiuni să ia?*

În unele infracțiuni, cum e d. e. defraudarea, în care păgubașul de regulă cunoaște pe făptuitor și poate produce și dovezi capitale (martori, acte) și unde nu e nici primejdie de evadare — *cercetarea se va începe după șablon prin citarea la poliție a bănuțului și se continuă prin ascultarea lui, apoi a păgubașului și a celorlalți martori numiți de acesta.*

Dar și în condițiile de mai sus *va fi de multe ori mai corect să ascultăm mai întâi pe păgubaș și pe martori și numai la urmă pe inculpat*, pentru ca nu cumva acesta, prevenit în urma citării, să înduplece pe martori să depună în favorul lui, și să-și caute mărturii mincinoase, sau să nimicească indiciile faptei, cari s'ar fi putut constata eventual printr'o perchiziție a persoanei sau domiciliului, sau să-și piardă chiar urma, fugind.

De aceea e mai consult să începem cercetarea ascultând mai întâi pe păgubaș, pentru că el

e în stare să ne orienteze mai bine asupra cazului și să ne indice și dovezile existente. Dar, cum am mai spus să nu ne lăsăm influențați prea mult de conținutul denunțului sau de depunerea păgubașului, ci să căutăm a întregi în mintea noastră cazul întâmplat din datele neîndoioase stabilite deja, gândindu-ne la întreg decursul și consistența lui și luând în combinație toate posibilitățile și astfel vom vedea noi înșine, că unde e încă ne-completă starea de fapt, ce amănunte trebuie încă cercetate și precizate, cine trebuie să aibă cunoștință de acestea și ce mijloace ne stau mai cu seamă într'ajutor pentru stabilirea adevărului?

De multe ori se va întâmpla și cazul că vom ajunge la scop mai repede și mai sigur prin perchiziția persoanei bănuțite sau a domiciliului ei.

Vom căuta indiciile crimei și arătându-le celui bănuțit, îl vom face adeseori să înțeleagă că nu-i mai ajută negarea și va mărturisi fapta.

Perchiziția persoanei va avea însă rezultat numai dacă se face pe neașteptate, deci în legătură cu ieșirea la fața locului sau cu perchiziția domiciliului, sau dacă existând motiv pentru depunerea preventivă a inculpatului în loc să-l cităm, vom da mandat de aducere.

Dacă făptuitorul e cunoscut, dar a fugit, și fiind gravă infracțiunea comisă și având în vedere și împrejurările personale ale respectivului avem motiv să ne temem, că va fugi în străinătate, *vom începe cercetare împiedecând pe făptuitor să fugă, respectiv dispunând deținerea lui.*

Se înțelege, că și în cazul acesta va fi indispensabil să stabilim precis starea de fapt la fața locului, dar lucrurile în scris (ca d. e. luarea la proces verbal a depunerii martorilor) vor putea rămânea pe mai târziu.

Mai întâi va trebui să ne procurăm precis toate datele personale ale făptuitorului, fotografia lui (din față și din profil) și să dispunem multiplicarea ei. Apoi vom căuta, că nu figurează deja în registrele de evidențe asupra criminalilor? are pașaport, și dacă da, unde? a fugit singur, sau cu vre-un tovarăș? Vom cerceta unde locuiesc cunoscuții și rudele lui și vom lăsa să fie observate aceste persoane, precum și pachetele, scrisorile și telegramele, ce le sosesc. Vom cerceta prin detectivi ziua și noaptea cu deamănuntul toate hotelurile, birturile, cafenelele, casele de prostituție și locurile frecventate de răufăcători notorici și vom trimite agenți secreți și la gară, dându-le instrucțiunile necesare. În direcția în care a fugit făptuitorul vom încunoștiința telefonic sau telegrafic toate polițiile și posturile de jandarmi, informându-le în mod corăspunzător, iar după aceasta *vom da mandat de urmărire în scris, prevăzut cu fotografia făptuitorului.*

În cazuri de asasinat, sau de furt prin spargere — mai cu seamă când făptuitorul e necunoscut — primul pas va fi în mod inevitabil *descinderea la fața locului*. Funcționarul de poliție încredințat cu cercetarea (eventual șeful agenților secreți), va merge la fața locului și după ce se va informa dela lezată sau dela orice altă persoană asupra cazului și făcând comparația între cele auzite și cele văzute la fața locului, își va forma părerea sa și în senzul acesteia va îndepărta dintre cei aflați acolo pe toți aceia, de cari nu are nevoie și pe cari i-a atras numai curiozitatea, iar pe cei cari va trebui probabil să-i asculte, îi va reține la fața locului, dacă e posibil, despărțiți unul de altul (v. §-ul 97 al proc. pen.)

Ne vom îngriji însă de aceea, ca martorii ce vor fi de ascultat să rămână sub supraveghere, pentru ca să nu poată vorbi unul cu altul asupra cazului. Dispoziția aceasta va exclude posibilitatea, ca martorii să se influențeze reciproc; despre însemnătatea acestei împrejurări va mai fi vorba.

E de o importanță deosebită ca organul cu cercetarea să-și păstreze la fața locului toată

liniștea sufletească și să cumpănească calm situațiunea întreagă.

Necunoașterea cauzei, șovăirea, chestionarea de-avalma a tuturor celor de față ținându-i pe toți la un loc, retragerea ordinelor date și lipsa de energie produc neliniște și neîncredere și pot avea de urmare, că făptuitorul cunoscut care e de față, sau pe care tocmai ar trebui să-l demascăm sau complicele lui se ridică peste organul cu cercetarea și preia el conducerea cercetării, abătându-o într'o direcție falsă și făcând pe funcționar să joace un rol deplorabil. În decursul cercetării la fața locului trebuie să facem și schița situațiunii și să asigurăm urmele infracțiunii (urme de picior, picături de sânge, etc.), căutând și punând sub pază așa numitele „*corpora delicti*“, adică acele obiecte, cu cari s'a săvârșit infracțiunea (pușcă, cuțit, bătă etc.) sau cari au fost produse prin infracțiune (bani falși, acte falsificate etc.), precum și cele cari se pot aduce în legătură cu ea și pot servi de dovezi (pălăria făptuitorului găsită la fața locului, batista lui etc.)

Despre acestea vom vorbi mai târziu mai pe larg; aici le amintim numai pentru a schița gaendele de împlinit în decursul cercetării.

Dr. Victor Popp

Legile și moravurile

Legile, fie că sunt produsul voinței unei puteri absolute, fie că sunt produsul voinței colectivității, totdeauna trebuie să stea în raport cu moravurile popoarelor, pentru cari se aduc.

Sunt evenimente, cari produc diferite curente, cari influențează în spre bine, sau în spre rău aceste moravuri.

Suntem de părerea, că simțul moral desvoltat, apasă mai mult în cumpăna progresului, decât cultura intelectuală. Oamenii, chiar incuți, dacă posed simțul moral — sub care noi înțelegem punerea în concordanță a binelui nostru individual cu binele altora și cu binele comun — sunt elemente de ordin — adică de conviețuire pașnică socială — mai bine, decât intelectualii *lipsiți* de acest simț, cari înarmați cu tot felul de cunoștințe — sunt periculoși chiar ordinii sociale.

O biserică bimilenară, biserica creștină, nici până astăzi n'a putut stârpi din popoarele *ariane* anumite porniri neprielnice conviețuirii pașnice și cordiale.

Asemenea legile penale, făurite pentru înblân-

zirea instinctelor bestiale din om, au avut numai succese limitate.

Secolul al XIX-lea cu progresele sale gigantice pe toate terenele civilizației ne dedea perspectiva, că și în privința culturii sufletești ne îndreptăm către culmi neatinse până atunci.

Legile penale aduse în acest secol sunt inspirate de principiul umanității, care căuta a face pe criminali iresponsabili pentru faptele lor, găsindu-i a fi numai niște victime a unor înclinări moștenite direct sau indirect.

Ajunserăm cu umanitarismul până acolo, că mișeii intelectuali erau declarați nebuni, ori inconștienți, în momentul săvârșirii faptului, numai ca să scape cu pedepse cât mai ușoare.

Fapt este, că criminalitatea era în descreștere și siguranța publică era mulțumitoare.

Credem însă, că ceea-ce a avut ca efect această stare de lucruri, nu era numai rezultatul progresului cultural, ci în bună parte și al organizării serviciilor de pază și siguranță, cari dispu-

nând de organe disciplinate și la înălțimea chemării: băga groază în chenții codului penal.

Va să zică *paza bună* făcea să treacă *primedjia* rea.

Mai era apoi încă o stare socială, care micșora în măsură considerabilă criminalitatea. Aceasta era *stabilitatea* și *siguranța muncii* datorate de pâne, pentru cei cărora roadele muncii le era singurul izvor de trai.

A venit pe urmă războiul mondial și ne-a dat de gol întreg umanitarismul. Cele mai civilizate popoare ale lumii, în pornirile lor de ură și egoism s'au masacrat în modul cel mai *barbar* și-au disrpus opere de artă și cultură, așa fel, că cu drept cuvânt s'ar putea zice, că au spălat rușinea vandalilor.

După-ce s'a dărâmat rezistența fronturilor, ostașii s'au prefăcut în hoarde, cari la rândul lor au distrus și ele ce-au putut, fie din răsunare, fie din instinctele răscolite ale bestiei umane, pe timpul cât au fost unelte ucigătoare.

Simțul moral a suferit o înfrângere dureroasă, nu numai în sufletele înăsprite ale luptătorilor, ci și în sufletele celor rămași acasă. Unii dintre aceștia în egoismul lor — am putea zice — criminal, au căutat să tragă foloase din suferințele și neajunsurile altora, din care cauză mulți au ajuns victimele judecății spontanee a mulțumii.

Schimbările de regimuri au produs și ele la rândul lor o desorganizare a vietii sociale și

chiar o desorganizare a diferitelor servicii de Stat. Haosul acesta a fost apoi foarte prielnic elementelor certate cu bunele moravuri, cari au reușit să se plaseze în multe servicii publice, compromițându-le pe socoteala prestigiului acestora și devenind un pericol pentru ordinea, care sunt chemați s'o apere și s'o mențină.

Simțul moral, simțul demnității de om, a scăzut sub punctul înghețului.

Și în astfel de împrejurări ne găsim tot sub puterea legilor penale și civile dinainte de războiu, cari erau în raport cu moravurile blânde de atunci! Oare putea-vom noi să ne întoarcem iar la acele moravuri, dacă nu căutăm s'a înăsprim puțin regiunul, acestor, legi ca prin asprimea lor să îngrozească pe rău făcători și să-i intimideze?

Credem, că până nu se va potoli iarăși bestia în om, nu se mai pot aplica tratamente cu mânuși.

Vecinii noștrii par a-și revizui unele legi în conformitate cu stările actuale. Au legiferat bătaia ca pedeapsă și acum desbat „legea ordinei”, cari în tot cazut vor contribui mult la restabilirea ordinei morale și sociale. Aceste legi pot fi *barbare* pentru elementele turbulente, oamenii cinstei și-ai muncii însă n'au să se teamă de ele.

Se impune deci introducerea și la noi a *mijloacelor de corijare forțată a infractorilor* fiindcă îndrăzneala criminalilor din țara noastră nu cunoaște margini.

Aflați stofele renumitei firme engleze Martin Sohn & Co. la

„Aurora“

Depozit special de stofe engleze

Cluj

Piața Mihai Viteazul Nr. 35.

Stofe de lână, Mătăsuri, Cămășuri, Voaluri fantezii, Lino-leum, Covoare Preșuri, Pânză, p. saltele, Barcheturi

♦♦♦♦♦ Flaneluri la

MISSIR

Raion special de încălzăminte fină Cluj, Strada Memorandului Nr. 11.

Tischler Mór

soc. an. pentru exploatarea lemnului

Cluj,

Str. Memorandului 10

Baie de aburi și de vană

Baia Diana

Cluj, Str. Băii 2

Deschisă

zilnic dela orele 7—20

Casă de bancă

Halpern & Segall

Sucursale: București, Strada Lipscani 3
Cluj, Strada Gheorghe Barițiu Nr. 2
Galați, Strada Domnească Nr. 30. ♦♦
Agenții: Chișinău, Iași, Lemberg.

Centrala: Cernăuți, Strada Poștei 7.

Adresa teleg.: HALSEGBANK. — Telefon 310, 196.

Face orice operațiuni de bancă. Emite cekuri pe toate piețele străine. Face vârsăminte simple și telegrafic, Cumpără și vinde ori ce valută străină.

Şantajul

Faptul de a smulge o sumă de bani prin mijlocul unei constrângeri morale, influenţând asupra voinţei unui om prin temerea unui rău serios se numeşte şantaj.

El poate fi comis sau prin ajutorul unei ameninţări de divulgare a unui fapt adevărat sau prin imputarea unui fapt mincinos.

Prin urmare, şantajul este o extorsiune prin ajutorul unei presiuni morale.

Evident societatea are tot interesul ca acţiunile culpabile să nu rămână necunoscute, dar ţinând seamă că şantajul nu le denunţă, ci urmăreşte numai scopul obţinerii de recompense pentru ca misterul să nu fie dezvăluit, s'a crezut necesar ca şantajul să fie pedepsit.

Şantajul se pedepseşte la noi numai din 1894. El n'a fost introdus în codul penal dela 1810 şi nici în proiectul de revizuire dela 1863.

Art. 334 din codul nostru penal, în ultimul său aliniat, introdus prin legea din 4 Mai 1894, cuprinde următoarele :

„Cu aceeaşi pedeapsă se va pedepsi (6 luni până la 2 ani şi cu amendă de la 26 până la 1000 lei) cel ce, prin ameninţare verbală sau înscris de a face revelaţiuni sau imputaţiuni difamatorii, va fi stors sau va fi cercat să stoarcă, fie bani, fie efecte de valoare, fie iscălitură sau remitere de acte, sau scrisuri ori cari, cari ar conţine sau ar opera o obligaţiune, o liberaţiune sau o dispoziţiune.“

Spre a exista delictul de şantaju, se cere să întrunească neapărat următoarele elemente.

a) O ameninţare scrisă sau verbală de divulgări sau imputări difamatorii ;

b) Scopul de a se obţine o renumeraţie pecuniară nedreaptă şi

c) Reaua credinţă să fie vădită.

Dar aceste elemente, nu sunt complete, căci după *Garçon*, pentru-ca delictul să fie considerat consumat, trebuie să mai existe şi faptul remiterii valorilor sau al banilor, fără de care şantajul nu este consumat şi faptul rămâne calificat drept o simplă tentativă şi pedepsit ca atare.

Aşa dar, după acest autor, elementele constitutive ale infracţiunii se rezum astfel :

a) O ameninţare scrisă sau verbală ;

b) Faptele să aibă un caracter difamatoriu ;

c) Victima să fi remis bani sau valori prin constrângerea acestor ameninţări, sau să fi semnat un act obligator şi

d) Intenţiunea criminală a agentului.

Asupra primului element, trebuie să se observe mai întâi un fapt de ameninţare, care să poată avea influenţa constrângerei morale, apoi ca ameninţarea să aibă de obiect revelaţiuni sau imputaţiuni difamatorii şi să fie anterioară extorsiunii sau cel puţin s'o însoţească.

Asupra celui de al doilea element constitutiv al şantajului trebuie să se observe două lucruri : în primul rând mobilul determinant al culpabilului să fie *câştigul pecuniar* ce vrea să realizeze, iar în al doilea rând acest câştig trebuie să fie *nelegitim*.

Dacă agentul recurge la ameninţări spre a dobândi un lucru ce i se datoreşte, el nu comite un şantaj şi aceasta e firesc, pentrucă în practică se uzează ca creditorul să ameninţe pe debitorul său cu tot felul de divulgări de fapte, în speranţa obţinerii plăţii datorii sale.

Când însă creditorul se adresează unui terţiu, ameninţând de exemplu pe mama debitorului cu o divulgare de fapte, dacă nu plăteşte datoria fiului său, lucrurile se schimbă, căci, în acest caz el comite un şantaj.

Alt element al şantajului, am arătat că mai este şi reaua credinţă a agentului, cu alte cuvinte intenţiunea delictuosă şi acesta rezultă din mijlocul întrebuiţat şi din scopul urmărit de agent : *ameninţare sau imputare difamatorie şi dorinţa de un câştig nelegitim*.

O ultimă lămurire se mai cere în privinţa delictului de şantaj pentru-ca să fie consumat : ca victima, cedând ameninţărilor, să fi remis titlurile, banii, sau valorile, sau să fi semnat o obligaţiune :

Dar şi simplul început de executare, care constă în ameninţarea scrisă sau verbală, în scopul constrângerii victimei, se pedepseşte, căci delictul este consumat şi prin simpla tentativă şi nu este nece ca remiterea să fi fost formulată.

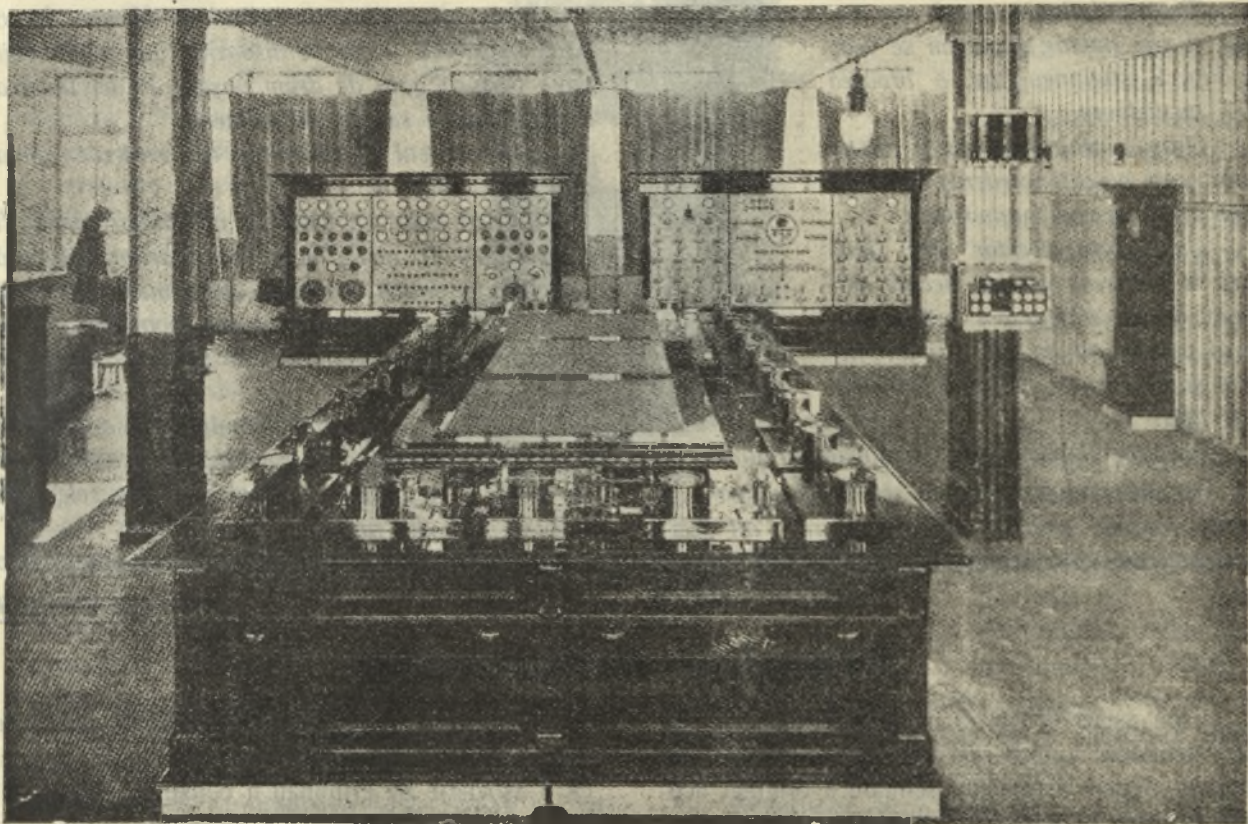
Electricitatea în serviciul poliției

„Poliția este sufletul societății. Scopul ei este apărarea vieții, averii și a bunurilor morale și spirituale ale cetățenilor, cari să se poată bucura liniștiți de produsul muncii lor oneste.

Fără poliție, fără acest organ special, care să garanteze omului drepturile aceste naturale și să vegheze la neștirbirea lor, aceste drepturi vor fi simple abstracțiuni.“

Orașul a dat o nouă dovadă de jertfele, pe cari le aduce pentru asigurarea liniștii cetățenilor săi, când înainte cu câțiva ani a instalat în palatul poliției o **centrală electrică de semnalare**, care a costat câteva milioane (pe vreme de pace) și al cărei scop este accelerarea dispozițiilor polițienesti.

Cât progres deci și câtă cultură în organizația polițiilor streine !

Centrala electrică de semnalare.

Cam așa se cugetă legiuitorii țărilor străine, când înfăptuiesc aceste precepte și să îngrijesc ca poliția să fie la culmea chemării și să nu ducă lipsuri, nici grije.

Pe malul mării Americii de sud în portul Rio de Janeiro, în superbul acesta oraș înconjurat de palmieri, cu străzile curate și largi, cu edificii publice pompoase, în cari totul se scaldă în lumină, — n'o duce rău poliția.

Pentru că în streinătate, când e vorba de siguranța publică nu se cruță ca la noi, — ca apoi să se cheltuiască în altă parte pe lucruri de nimic, — cele câteva milioane necesare pentru organizarea ideală a acestei instituțiuni.

Statele streine își fructifică cu prisosință capitalul plasat în instituțiunile de siguranță. Pentru că siguranța este temelie statului și statul culege roadele muncii raționale ale acestei instituțiuni.

Iată de ce — în vreme-ce la noi oficerii poliției se sfiesc par'că să spună, că fac parte din poliție, în streinătate funcționarii de poliții sunt mândrii de cariera lor și de pe fața lor se poate citi ușor deplina satisfacție de cari sunt cuprinși.

Dar să lăsăm lamentările și să trecem la Rio de Janeiro să vedem cum funcționează această centrală de semnalare.

Vă rugăm urmăriți cu atențiune ilustrațiunile noastre, cari reprezintă **centrala și o stațiune**, de semnalare, — de cari orașul are 58.

Fiecare stațiune poartă un număr și sub număr, dupăcum se vede în Fig. 2. stațiunea are o broască și o incuietoare.

Orașul închiriază anual cetățenilor, cari posed încrederea autorităților 1000 de chei numerotate.

Cu ajutorul acestor chei apoi, cari se potrivesc pentru fiecare stațiune, acești cetățeni pot solicita ajutorul poliției ori de câte ori au nevoie și în oricare parte a orașului s'ar afla.

Iar semnalarea se face în modul următor :

Să presupunem, că în o stradă oarecare s'a comis o crimă, ori s'a întâmplat orice alt acci-

dent, care necesită intervenția poliției. Proprietarul unei astfel de chei se transportă la proxima stațiune de semnalare, introduce cheia în broasca de sub numărul stațiunii și o învârtește odată.

În momentul acesta în **centrala de semnalare** o sonerie electrică alarmează funcționarul de serviciu, se aprinde un bec electric roș cu numărul stațiunii de semnalare, iar o automată înregistrează pe un carton timpul semnalării cu indicația cazului, pentru care se cere ajutorul.

Centrala transmite apoi tot automatic aceste date celei mai apropiate secțiuni polițienești, unde se află în permanență un ofițer de serviciu cu 6 gardiști, cărora le stă la dispoziție un automobil ori o trăsură gata de drum, așa că descinderea la fața locului se face la moment.

Și procedeul acesta întreg nu e decât opera câtorva secunde.

Credeți doar, că eventual poliția ar putea fi și înșelată? O, nu! Contra semnalărilor false încă e asigurată poliția, pentrucă cheia odată introdusă în broasca unei stațiuni, nu mai poate fi scoasă de proprietarul ei, ci numai de ofițerul de poliție sosit la fața locului.

Iată dar cum poliția orașului Rio de Janeiro — grație înțelepților lui conducători și zelului lor de jertfă — a devenit deodată una din cele mai vestite poliții din lume.

Stațiunea de semnalare

Georgiu Ghendi

Mașini infernale

Cum astăzi la noi și în țările vecine se lanț atentatele comise ori plănuite cu **mașini infernale**, credem actuală o schițare a originii acestor monștrii în pânțele cărora se asociază în mod perfid mișelie omenească cu asasinul aliaj chimic.

Acești monștrii plămădiți din dorul de răzbunare a unor lași, cari să tem de lupta pe față, sunt cu atât mai periculoși pentru societate, cu cât ei tind a nimici nu numai viața acelor, în contra cărora se îndreaptă atentatul, ci se năpustesc din ascunziș asupra unei întregi mulțimi nevinovate, care nici nu bănuiește, că moartea o pândește pregătindu-i în mod infam infernul cu toate chinurile lui diabolice.

Cea dintâi veste despre o astfel de **uneltă de răzbunare** se datează din 1540, când se spune, că o asociație de criminali a construit din un fel de — **tuburi olandeze** — o mașinărie, care incendia la un **timp fix**.

Astfel în secolul al XVI-lea incendierile cu atari mecanisme deveniseră așa de dese, încât ajunseră în circulație chiar și semne secrete, cari preveneau, pe cei cari le cunoșteau să se ferească de casa subminată, ca nu cumva întreținându-se în apropiere la izbucnirea focului să fie suspiționați.

Dosarele judiciare din acest secol ar putea servi dovezi ilustre despre măsura în care se **practica** această **invenție** !

Tuburilor olandeze le-au urmat — **petardele!**

Aceste erau niște cutii cilindrice încărcate cu praf de pușcă și din cari prin o deschizătură mică atârna un fitil, care lua foc și producea apoi explozia.

Fitulul se monta mai lung ori mai scurt — după trebuințe, la tot cazul suficient, pentruca să asigure retragerea liniștită a criminalului.

Petardele se foloseau în maș mult în cazuri ca și în războaie, ca un mijloc bine probat pentru a arunca în aer porțile cetăților de pe acele vremuri.

Napoleon Bonaparte încă era să cadă victima urei republicanilor, cari i-și temeau puterea și cari au construit un fel de mitraileră (din mai multe țevi de pușcă din cari la tragerea cocoșului explodau deodată toate gloanțele.

Soartea însă și-a protejat și de data asta favoritul, pentrucă deși mai bine de jumătate din suită a căzut jertfă gloanțelor ucigătoare, Napoleon însuși a rămas neatins.

Cu mecanisme cu mult mai misterioase au luptat însă Feinni în Anglia, anarhiștii în Spania și mai ales nihilistii în

imperiuul atotputernicilor Țări. Toți inventatorii de până aici însă au fost numai niște începători primitivi față de strungarul *Thomas*, care în 1875 a expedit o ladă cu destinația peste Ocean și care trebuia imbarcată pe un vapor ce sta gata să plece din portul Brema.

Această mașină, prinsă la complotistii unguri, cari plănuiau un atentat la viața Familiei noastre regale, are o înălțime de peste 40 centimetri și e astfel concepută ca să poată funcționa, din momentul aranjării, timp de 32 zile, fără să mai aibă nevoie de întors.

Un arc mare de gramofon, combinat cu alte roțițe, asigură funcționarea îndelungată a acestei mașini infernale.

O mașinărie de ceasornic, așezată în partea de sus, asigură ora când trebuie să explodeze depozitul de ecrasită și dinamită, menite să distrugă tot în jur, să omoare sute de oameni.

Deși mașinăria e oare cum grosolan executată, totuși funcționează cu mare precizie.

La ziua și ora stabilită, ceasornicul cel mic scapără o scântee care aprinde fitilul Brikford, ce se întrebunțează la

Lada aceasta cuprindea o mașinărie de ceasornic concepută ca să poată funcționa din momentul instalării până la timpul hotărât pentru explodarea cantității de praf de pușcă înghesat în jurul ei și care era menit să distrugă fundul vaporului. — unde lada urma să fie așezată ca bagaj mare.

Vaporul însă din oareșcareva motive n'a putut pleca la timp, așa că mașina infernală a explodat în port — deschizând mormântul a sute de muncitori, cari se aflau în jurul ei.

Adevăratele mașini infernale însă sunt totuși numai rezultatele celor mai recente invenții și se folosesc de regulă pentru intimidarea ori răzbunarea partidelor politice arareori pentru acapararea de averi.

Mechanismul și forma mașinelor infernale reușite sunt de tot variate.

De regulă par a fi cutioare surprinzătoare, drăgălașe obiecte de artă, al căror exterior nu trezește bănuială și cari explodează sau cu ocazia înlăturării învelișului sau în momentul ridicării ca-

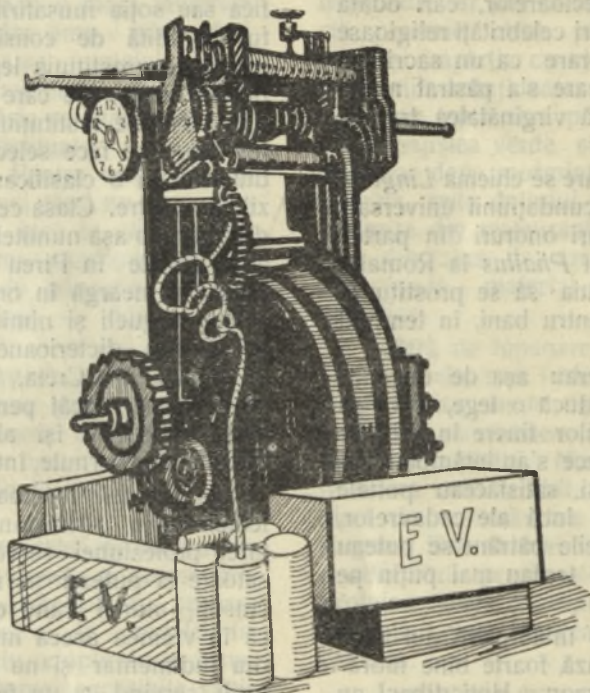
pacului — și cari pot fi expediate fără nici un pericol, chiar și cu poșta, ca cu ocaziunea atentatului din Cașovia din anul 1908.

Materialele explozibile încă sunt diferite — în toate cazurile însă potrivite să cauzeze moartea „fericitului destinatar.“

ori ce exploziuni de mine, fitilul duce după cum se vede în fotografie, la niște cutii cu ecrasită, unul dintre cele mai puternice explosibile.

Explozia ecrasitei se comunică la 3—4 lăzi cu dinamită puse alături, ca dezastrul să fie mai mare.

Asemenea mașinărie se întrebunțau și în război, cu ele se aprindeau minele terestre care făceau pânii de 8—10 metri adâncime.

Mașina infernală a complotiștilor ungari.

Igienă Socială

Prostituția și boalele venerice. — Spicuri din trecutul prostituției

Este inutil să amintim, că prostituția a existat din cele mai vechi timpuri și în decursul veacurilor a trecut prin nenumărate faze evolutive, până să ajungă în starea de azi. În vremile îndepărtate prostituția era strâns legată de religiune și de uzanțele sacerdotale. Preoții nu erau numai privilegiații zeilor, ci și ai fecioarelor, cari odată pe an — cu ocazia unei mari celebrități religioase — li se aduceau spre deflorare ca un sacrificiu pentru zei. Există credința, care s'a păstrat multă vreme la diferite popoare, că virginătatea trebuie sacrificată zeii amorului.

În *India* organul viril, care se cheama *Lingam*, era considerat ca simbolul fecundațiunii universale și se bucura de cele mai mari onoruri din partea poporului și a preoților ca și *Phallus* la Romani. În *Babilon* orice femeie trebuia să se prostitueze odată în viață unui străin pentru bani, în templul Venerei.

La *Egipteni* moravurile erau așa de degenerate, încât a trebuit să se aducă o lege, care să interzică îmbalsamarea femeilor tinere în primele trei zile după moarte, deoarece s'au întâmplat cazuri, când îmbalsamatorii își satisfăceau poftele sexuale pe corpurile calde încă ale cadavrelor, cari le cădeau în mână. Femeile bătrâne se puteau îmbalsama oricând, deoarece tentau mai puțin pe slujitorii nelegiuți.

Herodot ne povestește o întâmplare din viața lui Ramses, care caracterizează foarte bine moravurile din epoca marelui Faraon. Hoți dibaci au golit într'o zi tezaurul lui Ramses. Toate străduințele pentru a prinde pe răufăcători au rămas fără rezultat. Atunci Ramses recurse la următoarea stratagemă: făcu prostituată pe unica sa fată, care primea în budoarul său pe orice bărbat din întreg cuprinsul imperiului. În chipul acesta căzu în cursă și unul din hoții tezaurului, care în intimitatea alcovului făcu mărturisiri complete și restituți moara.

Alta: Cheops începu să-și clădească celebra piramidă. Lucrările costisitoare secară visteria statului și slăbiră puterile de plată ale contribuabililor; dar pentruca opera începută să poată fi terminată, suveranul egiptean își prostituă fata care realizează averi fabuloase dela amatorii, cari veneau de pretutindeni, pentru a se împărtași de grațiile încântătoare fete de Faraon. Văzându-și succesul îi încolți gelozia în suflet și vanitatea o făcu să dorească o piramidă tot așa de mare ca și a tatălui său; deaceea dădu ordin sclavilor să nu mai

primească nici un bărbat, care pe lângă contribuția pecuniară nu va aduce și un imens bolovan pentru piramida monumentală, pe care o visa.

La *poporul elen* prostituția la început era o manifestațiune a ospitalității: cea mai mare cinste pentru gazda, care primea oaspeti, era să-și ofere fica sau soția musafirilor. Mai târziu prostituția fu îngrădită de considerațiuni religioase. *Solon* introduce prostituția legală în Atena, edificând un bordel mareț, pe care îl înregistrează prin cele mai rentabile instituțiuni de stat. Tot pe vremea lui Solon se face selecționare pe categorii a prostituatelor și o clasificare asemănătoare cu cele din zilele noastre. Clasa cea mai de jos era a *dicteridelor* sau așa numitelor „fete ale lui Salon“, cari erau plasate în Pireu și pela periferia Atenei și puteau să meargă în oraș numai dimineața, pentru a face târgueli și nimic mai mult. Aceste bordele se numeau „dicterioane“, nume dat de soția regelui Minos din Creta, a cărei purtare era așa de scandaloasă, încât pentru practica unor anumite acte fiziologice își alegea partenerii din rândul mamiferelor cornute, între care da preferință taurilor.

Auletridele formau categoria a doua. Aceste femei aveau o misiune mixtă: pe lângă exercitarea profesiunii serveau și ca muzicante și dansatoare și puteau să intre și în casele oamenilor cinstiți, atunci când erau chemate. De remarcat că în vremea aceea muzica se găsea într'un stadiu rudimentar și nu se făcea uz de ea decât la orgii, servind ca un fel de aperitiv excitant.

O altă și cea mai aleasă categorie o formau *hetairele*, cocotele demimondene din „lumea mare“ de azi, cari nu se atașau oricui, ci numai acelora, cari le plăteau bine sau jucau un rol important în societate. Erau un fel de Madame Dubarry ale timpurilor moderne. Locuiau în cartierul Keramikos din Atena, cartier elegant, compus din vile și se bucurau de protecția legilor și a areopagului mai mult decât celelalte două categorii, cari erau exploatate de stat în dicterioane comune. *Hetairele* plăteau dare către stat, dar își exercitau profesiunea pe cont propriu.

Hetairele din Grecia de altă dată au jucat un rol important alături de multe personaje celebre ale anticității elene. Ajungând până la treptele tronurilor regale, *hetairele* au știut să se emancipeze de sub jugul sclavajului, sub care gemeau tovarășele lor de o speță mai inferioară și să joace un rol determinant de primul ordin în viața de stat, înălțându-se până la celebritate. Devenind

concubină regală, Thais dădu succesori de tron lui Alexandru, iar Phryne, celebra curtezană greacă, servi de model lui Praxiteles pentru statuia Venerei. Pentru a evidenția mai bine importanța, care se da prostituatelor la Greci, n'avam decât să cităm vorbele lui Demostene: „Noi luăm în căsătorie femeii, pentru a avea copii legitimi și o păzitoare fidelă a căminului conjugul. Concubinele ne servesc pentru necesitățile de toate zilele iar hetairele ne dau cea mai mare satisfacție a plăcerilor amoroase.“

Soția legitimă la greci juca un rol foarte redus. Bărbatul și nevasta trăiau o viață lăuntrică spirituală și fizică numai atâta timp, până când bărbatul își asigură perpetuarea numelui. După aceea orice femeie cinstită trebuia să renunțe la viața sexuală. Bărbatul își găsea satisfacția în una din cele trei categorii de prostituate, după clasa socială din care făcea parte. Pentru aceleași scopuri serveau și sclavele, atunci când nu erau tocmai urâte și nu ajunseseră încă în dicterioane. Femeia legitimă era păzitoarea căminului: îngrijea de castitatea familiei și de educația copiilor. Bărbații erau liberi, femeile însă — trăiau într-o adevărată robie.

Prostituatele după ce îmbătrâneau și ajungeau la reformă și nu mai puteau practica meseria, care reclamă tinerețe, frumusețe și vigoare, se dedicau unor îndeletniciri de ordin educativ, făcând instrucția tinerelor elemente feminine, care voiau să îmbrățișeze această „carieră“. În Atena, Pireu, Corint erau niște adevărate școli, unde madamele tocite de dinte vremii și scoase din circulație cumpărau câte 16—12 sclave, pe cari le inițiau în tainele prostituției și le modelau în vederea practicei de mai târziu, cioplindu-le însușirile naturale, pentru a fi cât mai accesibile vieții de lupanar. Evident că hetairele erau acelea, cari răușeau să scoată cele mai rafinate și mai bine înarmate eleve.

Prostituatele la Romani din cauza modului de viață și a bestialității lor se numeau „lupoace“ (lupae) de unde derivă și numirea de „lupanar“. În onoarea lor s'au instituit sărbătorile lupercale, cari s'au păstrat până în secolul V după Hristos, atât erau de înrădăcinate în obiceiurile poporului roman. Floraliile erau serbări cu acelaș caracter, aranjate în onoarea Venerei, zeița amorului. Floraliile se țineau la sfârșitul lui Aprilie. Poporul decora cu flori și fructe statuile zeilor, iar prostituatele, acoperite cu un văl subțire, la semnalul edililor năvăleau desgolite în arenă și jucau fel de fel de jocuri distractive. Spectacolul se termina cu apariția sclavilor desbrăcați, cari se luptau cu câte o femeie, până când victima învinsă era trântită la pământ — în strigătele de bucurie ale mulțimii — la discreția învingătorului.

La Romani prostituatele nu aveau atâta trecere ca la Greci. Popor mai materialist căuta mai ales plăceri trupesti decât distracție sufletească. Romanii nu clasificau prostituatele după gradul de cultură sau modul de trai, ci după timpul în care își exercitau meseria. Erau așa numitele *meretrices*, cari stau în slujba Venerei numai noaptea, iar *prostibulae*-le și ziua și noaptea. Primele formau elita, cele din urmă erau de o calitate mai inferioară. Femeile văduve, chiar dacă aveau copii, se puteau înscrie în lista prostituatelor, după ce renunțau la hainele de matroană, iar alte femei câștigau parale cu această meserie, chiar până când bărbatul era în viață și împărția cu el pâinea agonisită. Afară de categoriile menționate mai întâlnim pe *bustuarii*, cari stau toată ziua prin cimitire și n'au alt pat, decât pajiștea verde și altă perdea decât umbra pietrelor depe morminte. Protectoarea lor e Proserpina, zeița doliului. *Copa* este chelnerița sacasierița din restaurantele și localurile de petrecere din ziua de azi. Cele mai ordinare erau *diabolae*-le, material infect accesibil chiar și sclavilor.

Afară de lupanare, unde se prostituau toate pensionarele, mai întâlnim și un fel de case de *rendes-vous*, unde își dau întâlnire bărbați și femei din societatea aleasă cu concursul intermediarilor plătiți. Numărul lupanarelor înregistrate era considerabil, peste 40 numai în Roma, afară de nenumăratele băi cari serveau aceluiași scopuri, fără să mai vorbim de bolțile răcoroase — dar fără perdea — din jurul arenelor, cari protejau actele obscene ale cetățenilor din Roma măreață, care mergea cu pași repezi spre decadență.

Lupanarele erau astfel construite, încât dintr'un coridor comun dădeai — în dreapta și în stânga în niște cămăruțe sumar mobilate și decorate cu tablouri și sculpturi obscene. Custozii relicviilor din Pompei în schimbul unei remunerații discrete și astăzi te conduc oricând în aceste cuiburi de desfrâu ale strămoșilor noștri de acum două milenii. Spectacolul ce se înfățișează prezintă mult interes.

Pe vremuri pe fiecare ușe era o tăbliță cu numele pensionarei și prețul consumației. La intrarea clientului tăblița se întorcea și un nou amator, care ar fi voit să intre, se lovea de inscripția depe verso: „ocupată“.

Numele Messalinei a devenit simbolul depravării și al celei mai degradatoare imoralități. Această faimoasă prostituată a jucat un rol celebru în viața de lupanar. Părăsind în miezul nopții căminul conjugal, Messalina își ocupa regulat camera rezervată în cel mai frecventat bordel din Roma, unde primea în decursul unei nopți nenumărați

vizitatori, cari fără să-și dea seama de însemnatul personaj, beneficiau în mod gratuit de corpul frământat de cea mai violentă sensualitate. Iar în zorii zilei, sdrobotită și turmentată, Messalina se întorcea în casa imperialului său soț, ducând cu sine atmosfera pestilențială a localului murdar, în mocirla căruia își târa trupul nesățios.

Bordelele adeseori serveau ca ascunziș și refugiu femeilor din aristocrație pentru digresiuni amoroase, însă aceste localuri nu puteau să mascheze în deajuns depravarea. Imperiozitatea necesităților a iscodit un alt paravan, care acoperea cu mai multă discreție tainele prostituției neafișate ale aristocratelor romane. E vorba de băi. Instituția băilor era foarte apreciată la Romani; utilizarea lor în măsură cât mai largă, cotidiană, nu satisfăcea numai intențiunile igienice ale perceptului — „Mens sana in corpore sano“, ci băile serveau mai ales ca loc de întâlnire — case de rendez-vous — unde controlul edililor nu se exercita cu atâta rigurozitate ca în casele etichetate cu firma de lupanar. În băi și în taverne se putea săvârși orice. Numărul băilor de pe teritoriul orașului Roma se cifra la câteva sute și dela ora 3 după prânz se populau cu tot ce avea Roma mai variat și mai select. Fetele patricienilor veneau însoțite de slavi, pentruca nu cumva fiind singure tipi obraznici să le acosteze pe stradă și să le murdărească blazonul cu vorbe indecente. De această murdărire se îngrijeau ele în baie, unde nu mai existau considerațiuni de ordin genealogic, ci toate acțiunile erau determinate de puterea instinctului. Servitorii așteptau și la plecarea domnișoarele romane erau întovărite de acelaș anturaj și aceeaș ipocrizie, paravan transparent al moravurilor decăzute.

Într'o vreme erau la modă niște basinuri comune foarte întunecoase, cari au dat naștere la nesfârșite scandaluri, conflicte și nemulțumiri, ceace a făcut să se restaureze ordinea veche: basine separate pentru bărbați și femei. Dar arhitecții prevăzători au ținut seamă și de necesitățile trupesti ale vizitatorilor și au întocmit astfel planurile, încât amatorii să poată găsi ascunzișuri discrete dealungul coridoarelor, cari conduceau la basin și cari corespundeau unele cu altele. Anumiți agenți de legătură, fideli servitori ai Venerei, făceau pe mesagerii lui Cupidon și colportau răvașele drăgăstoase, prin care se puneau la cale întâlnirile dorite.

Nici hotelele nu lipseau. În *diversorium* se putea obține „pat peste noapte“ — ca în secolul al 20-lea; *caupona* era un local mai elegant, unde străinii găseau „întreținere completă“ în cel mai larg înțeles al cuvântului.

Vedem deci cum atâtea manifestațiuni ale prostituției moderne își au originea în antichitatea

îndepărtată, dela care ni s'au transmis neștirbite până în zilele noastre. Cochetăria matroanelor romane ajunsese la culme. Pentruca să nu-și deformeze sânii și rotunjimea șoldurilor, se fereau de a face copii; avorturile erau foarte frecvente. Orgiile și bachanalile nu mai conteneau. Cezarii moralști la aparență au instituit legi severe pentru a păzi cinstea căminului familiar, dar rezultatele au fost nule. Viermele depravării rodea în mod statornic stâlpii sociali ai poporului roman și prăbușirea se apropia implacabilă, ca o răzbunare firească pentru păcatele trecutului. Numai inaugurarea unei ere nouă cu operele sale binefăcătoare mai putea salva situația compromisă.

Evident că transformațiunile sociale produse de ideile intronate în lume de triumful creștinismului au zdruncinat din temelie avântul prostituției, care încetul cu încetul își pierdu splendoarea de altă dată. Teologia și idealismul metafizic al creștinismului au creat o doctrină morală bazată pe misticism sau pe o imaginație subiectivă. Spiritualismul și ascetismul creștinesc, având înscrise în percepțiile lor disprețul corpului și neglijarea legilor naturale, au ignorat aproape complectamente condițiile primordiale ale sănătății fizice în genere și în special ale vieții sexuale și s'a ajuns până acolo ca, pasiunea sexuală să se eticheteze cu epitetul de bestială. În chipul acesta se întărește tot mai mult disprețul pentru funcțiunile sexuale și spiritualității uită, că omul este un ansamblu de facultăți mentale și materiale. Mișcarea primilor apostoli creștini a fost reformarea moravurilor degenerate ale societății antice, propovăduind abstenența și castitatea. Pentru atingerea acestui scop se foloseau de orice mijloace, cari le stau la îndemână, combătând prostituția și exercitarea funcțiunilor sexuale. Învățăturile Sfântului Paul asupra abstenenței fură adoptate cu fanatism de femeile, cari făceau un act de eroism din victoria asupra tentațiunilor sexuale și celibatul — pe care legile poporului roman îl condamnau ca pe o rușine — fu considerat ca o victorie a spiritului asupra corpului, ca o condiție esențială pentru obținerea gradelor superioare ale ierarhiei eclesiastice.

Contrar vechilor filozofi cari ziceau, că scopul vieții sunt plăcerile cât mai mari ale lumii acesteia, știința și filozofia modernă recunoaște, că instinctul sexual se supune anumitor legi, cari pot fi întrucâtva influențate de inteligență și voință. Ba mai mult. Unii psihiatrii moderni merg chiar mai departe și pretind, că dorința sexuală are o origine mai mult psihică și se naște direct din reprezentațiunile mentale; rolul sugestiunii deasemenea este considerabil. Individul poate triumfa asupra impulsivității sale sexuale, mai ales când nu intervine sentimentul iubirii, pentrucă deși „în în-

deplinirea actului sexual omul se supune instinctului universal al reproducției, se distinge de animal prin inobilarea iubirii. A face gestul de reproducere fără iubire este o monstruoșitate" (Ischl Wall).

Sub regimul acestor fel de principii se scurg multe secole dearândul, fără ca prostituția să mai troneze în fruntea manifestațiilor vieții sociale. Carol cel mare, când a observat o nouă apariție a acestui rău inevitabil, a dat ordonanțe severe pentru reprimarea lui. Dar după moartea lui Carol ordonanțele fură date uitării și la 1254 Ludovic IX încercă să desființeze prostituția, dar și ordonanțele lui dădură greș. Răul se mări. Prostituția clandestină, care luă locul prostituției supravegiate, înrăutăți starea, depravarea se mări și regele trebui să revină asupra ordonanței date. Concomitent în Anglia prostituția se organizează în legătură cu băile și luă din nou o extindere considerabilă în întreagă Europă, fiind promovată de Cruciate și de romantismul epocii cavaleresti.

În evul mediu toate orașele mari ale occidentului aveau cartiere întregi rezervate bordelelor și femeile cari ocupau aceste cartiere se bucurau de anumite considerațiuni sociale și formau organizațiuni, în cari stăpâna o oarecare ierarhie. Lupanarele nu numai că oreau tolerate, dar erau chiar clădite și amenajate de edilitatea orașelor. În Paris în sec. 12-lea oreau foarte multe bordele. Pe la 1400 Veneția înființează un bordel și fixează taxa vizitatorilor. În Germania existau multe orașe, al căror venit rezulta exclusiv din bordele.

Astfel se prezenta situația pe la sfârșitul secolului al XV, când izbucni marea epidemie de sifilis, necunoscută până atunci în Europa. Era evident, că lupanarele au fost considerate ca cele mai periculoase focare de contaminațiune, astfel că autoritățile sanitare și administrative începură să-și îndrepte privirile asupra lor. În chipul acesta luară ființă primele norme pentru reglementațiunea prostituției, capitol important, asupra căruia vom insista după ce vom arunca o

scurtă privire retrospectivă asupra prostituției în țara noastră.

Privilor la prostituția în România distinsul profesor igienist Felix ne-a lăsat date prețioase. Prostituția la noi a fost întotdeauna considerată ca principalul izvor al boalelor lumești. Primele măsuri contra propagării sifilisului prin prostituție s'au luat printr'o ordonanță a lui Ipsilanti, dar o supraveghere severă se face deabia începând cu anul 1855, când autoritățile văzură, că cu toate că s'au înființat spitale județene, boalele venerice nu vor să se împuțineze. Dr. Boris Stefanov scria la 1847, că „rădăcina boalelor venerice la noi stă în partea femeiască, mai ales în slujnici și dame publice.“ (Dr. Poenaru-Căplesculeu.)

În orașul București procentul prostituatelor sifilitice întotdeauna a fost considerabil. Acest procent se ridică în unii ani până la 44.3 iar raportul față de toate boalele venerice, pentru cari au fost internate în spital în anul 1892 e de 72.5%. În ceea ce privește naționalitatea, procentul cel mai mare de prostituție (după românce, evident) îl dădeau țigancele și unguroaicele, după cari urmează imediat evreicele, fiind însă reprezentate toate naționalitățile din Balcani și Europa centrală.

În Transilvania pe la 1784 se amintește despre o epidemie de sifilis, care a invadat județele Caraș-Severin, Arad și Timiș. Numeroase cazuri de această boală s'au constatat la mineri din Zlatna. În 1808 guvernatorul Ardealului ordonă vizitarea silită a tuturor locuitorilor. În 1830 se înființează un spital veneric în Lușoj iar peste 30 de ani altul în Cehul-Silvaniei și în Sighetul Marmăției.

În ultimul timp sub dominațiunea românească s'au luat o seamă de măsuri restrictive contra prostituției în toate centrele mari ale Ardealului și putem afirma, că pericolele inerente acestei instituții sociale sunt din ce în ce mai reduse, grație activității binefăcătoare a ambulatoriilor policlinice.

Succ. Augustin Sándor utóda

Magazin de modă pentru bărbați. Cei mai renumiți articlii indigeni și streini

Cluj,

Strada Memorandului 2

Siegfried Weisz

Marele magazin de modă pentru bărbați

Cluj

Calea Regele Ferdinand

I. Simon

Prăvălie de modă pentru dame

Cluj,

Calea Regele Ferdinand Nr. 20

F. Marcovits

ciasornicar și bijutier

Cluj,

Calea Regele Ferdinand Nr. 20

Poliția în Egipt

Considerațiuni generale. Primele începuturi de organizare ale poliției în Egipt datează cam dela anul 1865, când o echipă de 150 Elvețieni, în cea mai mare parte foști ofițeri activi și de rezervă, oferindu-și serviciile lor, au emigrat în Egipt, având a se ocupa în primul rând cu recrutarea elementelor necesare printre indigeni — dată la care începe crearea unui corp special de poliție, distinct, lucru necunoscut încă până la aceea dată.

Exemplul Elvețienilor a fost imitat mai târziu de către Italiani, Greci și Albanezi; aceștia atrași însă mai ales de speranța unor mari lefuri, de decorațiuni sau cadouri.

Toate aceste misiuni nu au putut sta multă vreme aci, fie din cauza deziluziilor ce au încercat, speranțele lor neîndeplinindu-se, fie din cauza deselor conflicte ce aveau cu populația indigenă neobișnuită cu disciplina și cu rigorile legilor și mai ales din cauză că acești „preinși organizatori“ în fond nu erau decât niște simpli aventurieri, puși numai pe câștiguri.

Pe la 1885—86 însă englezii, cari își au partea lor de merit din isgonirea acestor misiuni, s'au gândit că un corp de poliție bine organizat le-ar putea fi de mare folos în ajungerea scopului lor, mai ales în centrele mari ale țării.

Având în vedere acest scop, au început organizarea polițienească mai întâi cu orașul Cairo, unde au organizat un corp polițienesc pur militar, cu elemente provenind din armata engleză. Mai târziu apoi au făcut același lucru în Alexandria și Suez, așa că astăzi cele trei mari centre: Cairo, Alexandria și Suezul au o poliție pur engleză cu comandanți militari; iar în restul țării în toate celelalte districte poliția este încă indigenă, organizată însă după modelul celor engleze din Cairo, Alexandria și Suez.

Și englezii au întâmpinat mari dificultăți la început. Însă cu timpul, cu puterea lor de răbdare, pentru atingerea scopului lor, cu mari sacrificii, au reușit a forma un corp de poliție, care nu este departe de înălțimea celor europene. S'au îngrijit în primul rând cu educația elementelor recrutate pentru poliție, au înființat școli speciale pentru adulți, căci și astăzi încă, personalul inferior, indigen de poliție este încă neștiutor de carte. Pentru atragerea elementelor necesare, englezii s'au îngrijit: în primul rând, să le asigure un bun tratament, au înființat cooperative pentru toți funcționarii polițienești, li s'au făcut adaosuri și ajutoare pentru familiile lor, au înființat o uniformă occidentală, în felul celei engleze, în definitiv nu au neglijat nimica pentru organizarea acestui corp, care este o putere necontestată pusă în serviciul armatei de „protecțiune“ a acestei țări.

Absolut toate elementele sunt recrutate cu preferință dintre foștii ofițeri activi sau din cei de rezervă, iar personalul inferior de asemenea recrutat dintre gradații sergenți și caporali din armata egipteană.

Toată poliția este uniformată, afară de poliția de siguranță, căreia îi spune „*Secreta*“.

Pe lângă fiecare poliție funcționează un corp de poliție călare, foarte bine echipat, care ar putea servi ca model multor din cele europene. Acest corp este întrebuițat la diferite solemnități, recepțiuni, manifestațiuni de stradă, sau religioase, înlocuind cu succes armata. Au de asemenea un corp special al sergenților de oraș, așa zis al „*Gaffierilor*“ și „*Ceaușilor*“ care variază ca și la noi în număr după populațiunea orașelor în care funcționează.

În Cairo numărul Gaffierilor și Ceaușilor este de 1200 oameni.

Pe lângă polițiile reședințe de guvernământ din provincie mai funcționează și câte un mic detașament polițienesc pe cămile cari fac pe jandarmii pentru poliția de frontieră și pe conductorii de caravane în deșerturi. Aceste detașamente formează un corp aparte numit: „*Kamel Corp*“.

Organizarea și mersul serviciului. În capul fiecărei poliții din Cairo, Alexandria și Suez este un șef numit „*Comandant*“ sau „*Mirelay*“, iar în celelalte orașe numit „*Mamur*“. În cele trei mari centre ale Egiptului „*Comandanții*“ sunt ofițeri activi din armata engleză, cari sunt în legături directe cu armata de „ocupațiune deghizată“ și de formă numai arată că țin de Ministerul de Interne Egiptean. În serviciu comandantul este ajutat de un subcomandant sau „*Caimacan*“, care înlocuește pe șeful său în toate atribuțiunile, afară de recomandarea și numirea în funcțiuni polițienești. Comandantul este echivalent cu prefectul de poliție; subcomandantul sau caimacanul cu directorul de poliție. În ordinea erarhică urmează apoi „*Subcomandanții de sectoare*“ sau „*Bimbaști*“, echivalenți cu inspectorii de poliție; „*Utamouri*“ cari echivalează cu comisarii de poliție „*Ofițerii de poliție speciali*“ cu subcomisarii de poliție, apoi agenții speciali și sergenții de oraș. Orașul Cairo este împărțit în trei inspectorate, A, B, C; inspectoratele A și C în câte patru comisariate, iar B în cinci.

Sergenții de oraș, „*Gaffierii*“ și „*Ceaușii*“ poartă baghete de cauciuc și revolvere; paznicii de noapte dela instituțiuni, case de bancă și legațiuni, un fel de ciomege mari. Poliția călare are sabie, revolver și carabină.

Mersul serviciului. Șeful serviciului este după cum am arătat Comandantul, ajutat de subcomandant, care sunt organe de control.

La Cairo, ca șef al serviciului central al Comandamentului Poliției este un inspector cl. I-a egal în grad cu șefii inspectoratelor A, B, C, având sub conducerea lui, pentru mersul serviciului, următoarele biurouri:

1. *Biuroul Criminal Central* la care se centralizează toate actele dresate relativ la crimele și delictele comise în tot orașul. Aci se trimite în mod obligatoriu, sub formă de raport, de către toate comisariatele ori și ce eveniment petrecut în 24 ore.

Acest birou este devizat în Biouroul Criminal pentru Arabi și cel pentru Europeni.

Arabii, pentru toate delictele și crimele, sunt anchetați de către „Mamuri“ și ajutoarele lor. Autorii, împreună cu actele dresate, sunt înaintați, după importanța actelor comise, sau „Tribunalelor Sumare“ ordinare sau „Curților cu Jurați“. Tribunalele Sumare li se trimit actele pentru faptele mai ușoare sau delict; iar Curților cu Jurați se înaintează actele pentru crime, tâlhării etc.

Europenii cu actele dresate de „Mamuri“ sunt înaintați Legațiunilor sau Consulatelor respective, urmând regulamentul capitulațiunilor.

Un fapt este de reținut, că atunci când se comite ori și ce delict asupra vreunui soldat, ofiter sau funcționar Englez, infractorul fie el European sau Arab, este judecat de Tribunalele militare Engleze, constituite în „Curți Marțiale“.

2) *Biouroul Politic Special*, pus sub conducerea unui ofiter militar, care are ca atribuțiuni orice fel de mișcări, care ar interesa în special pe Englezi. În acest birou nu sunt aduși a lucra decât Englezii sau cei ce au arătat în decursul timpului un devotament remarcabil pentru cauza Engleză; de formă însă, sunt admiși la acest birou și agenții Arabi, însă nu li se încredințează de cât afaceri care nu au niciun fel de importanță. Acest birou este cel mai important din tot serviciul. Șeful lucrează direct cu Comandantul, care la rândul său face raport „confidențial“ la fiecare 24 de ore șefilor direcți; nu se neglijează însă nici Ministerul de interne sau Directorul Siguranței Generale care sunt indigeni. Acestora însă nu li-se comunică decât ce ar putea interesa cauza Egipteană sau ce le convine numai.

3. *Biouroul Secretariatului* care se ocupă cu redactarea notelor de informațiuni, verificarea adreselor, rapoarte diverse, numiri în funcțiune etc.

Acı sunt dactilografi, copiiști și cei mai buni scriitori și cititori de documente.

4. *Biroul contabilității*.

5. *Biouroul de aprovizionare* care se ocupă cu procurarea efectelor de îmbrăcăminte și armament al întregului corp de poliție; cu „Cooperativa“ pentru funcționari, cu Cantina Centrală a sergenților de oraș și a familiilor funcționarilor inferiori etc.

6. *Biouroul de Trafic* sau al *circulației* la care funcționează un număr suficient de agenți uniformați călări, bicicliști sau motocicliști. Sunt înscrise la acest birou, cu un număr de ordine, toate trăsurile, bicicletele, automobilele, camioanele, căruțele etc.

7. *Biouroul Controlului Prostițuției* la care sunt înscrise numai femeile Arabe ce practică prostițuția în case anume, sau în mod liber. Europencile nu sunt înscrise, însă sunt obligate a fi vizitate de doctor.

8. *Biouroul Comandei Gaffierilor* sau Comanda sergenților de oraș.

Poliția de Siguranță sau „*Secretă*“ este pusă sub conducerea unui șef de birou special, anume D-1 Cartier,

singurul rămas din misiunea Elvețiană, — 35 de ani de serviciu.

Pentru că șeful până azi era străin, atribuțiunile acestui birou, printr'o decizie specială a Comandantului, erau fixate după cum urmează:

Investigațiuni pentru ori și ce chestiuni ordonate de Comandantul de poliției; crime; supravegherea străinilor suspecti; mișcările de orișice natură, în special ale Arabilor și Egiptenilor; isgoniri; expulzări; controlul hotelurilor; al gărilor; paza Legațiunilor și a Caselor de Bancă; ministerelor etc. Controlul cluburilor și al caselor de joc de cărți clandestine, introducerea hașișului și al opiumului etc.

Șeful acestui birou, din considerație pentru trecutul său de 35 de ani de serviciu — fără întrerupere —, este asimiliat cu Inspectorii de sectoare A. B. C.

Siguranța Generală de Stat. Funcționează în mod foarte sumar la Ministerul de Interne, în forma unui birou principal pus sub conducerea unui Director, fără a avea însă autoritate necesară și puterea ce ar trebui, pentru o astfel de situație, din cauză că este indigen. Adevărat Siguranța Generală de Stat în Egipt fiind, după cum am arătat mai sus, exercitată prin „Biroul Poliției“ pusă în serviciul cauzei Engleze, mai mult de cât al statului Egiptean. Pe lângă această instituțiune funcționează — în mod primitiv însă — un birou de identificare, cu un laborator fotografic. Aci se fotografiază toți indivizii ce au comis vre-un fapt pedepsit de codul penal. Tot aci sunt adunate și clasate toate fotografiile personale cu întipăriile digitale ale tuturor indivizilor condamnați pentru ori și ce fapt, a isgoniților, expulzaților, anarhiștilor etc; de aci se cer informațiuni asupra cuiva, dacă este sau nu o „cunosțință“ de a poliției.

Serviciul Pompierilor. — Acest serviciu este organizat militărește, cu elemente provenită din armată, pus însă sub controlul și ordinele Comandantului Poliției.

Este un serviciu foarte bine organizat, cu tot ce trebuie, în genul corpurilor similare din marele oraș occidentale; pompe cu aburi scări demontabile și cu ascensoare mecanice totul transportabil pe automobile.

Este un singur post central, serviciul se face în mod permanent în cazarma specială. În tot timpul pompele sunt sub presiune, atât în timpul zilei cât și noaptea.

Diverse detașări. Se găesc detașări fixe și provizorii.

În cele dintâi avem personalul detașat pe lângă fiecare Minister și Cameră — când funcționează —, Gară, Legațiune, Consulată, Bănci de Stat și garda personală a M. S. Kedivului. Pentru paza acestuia este o brigadă specială, compusă din doi ofițeri ajutoari și un număr de agenți speciali, dintre cari patru pe motociclete, care încadrează cortegiul la orice deplasări, atât în oraș cât și în afară.

Un detașament special de poliție pe cai albi arăbești se observă de asemenea împrejurul persoanei M. S. Kedivului, care, pe lângă paza Persoanei Sale, mențin și ordinea pietonilor sau deschid calea cortegiului pe tot parcursul ce trebuie să urmeze.

Politia Capitalei acum 100 de ani

Administrația Polițienească

DEPARTAMENTUL POLIȚII

(AGIA)

Șeful Agii : D. Vornic Manolache Florescu Aga.

Pomoșnic : D. Serdar Ghiță Velescu.

Ajutorul pomoșnicului : D. Ghiță Titeanu.

Secretar : D. Vasile Răzoescu.

Registrator : D. Iorgu Notara.

Șeful dorobanților Agii în număr de 40 călări și pe jos : D. Pitar Costache Kihai.

Căpitanul peste 50 oameni orânduți spre lucrarea instrumentelor de foc la vremi de aprinderi, supt numirea de cangii, toporași și sacagii : D. Dumitru Bulucbașa.

Căpitanie peste 12 tulumbagii ce se află pe lângă tulumbele agii : D. Dumitrache Căpitanu.

Impărțirea orașului și alcătuirea pazei lui

Orașul București se împarte în cinci văpșeli, adecă roșu, albastru, galben, verde și negru.

Fieșcare văpșea are o comisie, fieșcare comisie se împarte în trei despărțiri, fieșcare despărțire în mahalale și se ocârmuește de un suptcomisar.

Fieșcare mahala are câte un epistat cu câte un ajutor și câte trei vătășei.

Regulile ce se păzesc spre întâmpinare focului, când urmează aprindere

Indată ce se ivește vre-o aprindere, Poliția este datoare a alerga împreună cu comisiile văpșelilor și cu instrumenturile de foc spre întâmpinarea ei, având de ajutor și pe soldați militari cu cangii și topoare, însă când acea aprindere nu se vede în stare de a adăoga întindere, aleargă spre acei întâmpinare numai comisia văpșelei, în cuprinderea căreia va urma aprinderea.

Instrumenturile focului sunt întocmite precum se arată mai la vale, însă :

La Agie se află 11 tulumbe mari și mici, cu tacămu lor, 10 sacale, 30 topoare și cangii, o căruță prin care se transportuește scara și alte lucruri, și 14 cai.

Acestea se întrebuițează de 12 tulumbagii, 10 cangii, 30 toporași și cangii și 10 sacagii cu căpitaniiile lor.

La fieșcare comisie se află câte o tulumă, 4 sacale și 5 cai ; iar oamenii prin care se întrebuițează aceste instrumenturi sunt în număr de 20.

Paza de noapte

Înlăuntrul orașului pentru paza de noapte este întocmită regulă, ca pe lângă 40 (patru zeci) paznici, ce sunt orânduți pela răspântiile din raionul poliției (orașului), și care primesc leafă dela stăpânire, se mai dau și de către proprietarii binelelor câte un om de strajă noaptea ; însă pentru fieșcare casă de 2 ori ; iar pentru prăvălii odată pe lună, supt ascultarea și regularisirea epistaților de mahalale, orânduindu-se dintr'nsii unii statornici, pela locurile cuviincioase, și alții de se preumblă cu epistații prin cuprinsul mahalalelor spe propria cugetătorilor de rele.

(Almanachul Curții și al Statului pentru anul 1830).

† Dr. Ioan Totoianu

În corpul medical clujan s'a produs un simțitor gol. A murit dr. Ioan Totoianu, unul din cei mai de valoare dintre medicii și distinsul nostru colaborator.

S'a născut la 1888 în comuna Micești, jud. Alba-Iulia. Studiile și le-a făcut la Budapesta terminându-le în 1912, după care, curând a fost numit medic pe lângă poliția din Budapesta, ceea ce pentru un român constituia în acele vremuri o mare distincție.

În 1914 a plecat pe front, unde a stat până la sfârșitul războiului.

În 1919 a fost numit medic primar ar Clujului, unde necurmat a dezvoltat o activitate vie.

Bun organizator, în scurtă vreme a făcut serviciul sanitar al Clujului, un adevărat model de organizație.

A creat și a dat o mare dezvoltare instituțiilor sanitare. Doctorului Totoianu i se datorește spitalul epidemic, apoi organizația spitalului de femei, a ambulatorului policlinic și asistența bătrânilor din Cluj.

Pentru aceste merite a fost și decorat în repețite rânduri, mai nou cu „Coroana“ și „Steaua României“ în grad de ofițer.

Pe cât de valoros, și de energic muncitor pe atât era de modest, îngăduitor și bun.

Moartea lui prematură e o mare pierdere pentru toți, și regretele unanime sunt pornite sincer din toate inimile.

Asasinarea ministrului de finanțe al republicii Cehoslovace: Alois Rașin

După o suferință de șase săptămâni ministrul de finanțe al Cehoslovaciei, Alois Rașin, și-a dat sfârșitul.

Rașin a fost victima unui atentat cu revolverul săvârșit de un tânăr anarhist. Deși abea în vârstă de 20 de ani, atentatorul a trecut prin diverse partide. La început era socialdemocrat, apoi deveni comunist, apoi trecu la extrema stângă a comuniștilor, apoi îi părăsi și pe aceștia, socotindu-i prea moderați și rămase anarhist izolat.

În această calitate el a comis atentatul contra ministrului de finanțe, pe care-l socotea ca stâlp al organizării burgheze a statului cehoslovac. El a tras asupra lui Rașin două gloanțe de revolver, dintre cari unul, străbătându-i abdomenul, i-a pătruns în coloana vertebrală.

În Rașin, Cehoslovacia pierde pe organizatorul finanțelor sale. Meritele lui Rașin sunt expuse în public : coroana cehoslovacă valorează 50 centime franceze, 6 lei 50, aproape 1000 de mărci. Aceasta este în primul rând opera lui Rașin.

Despre Rașin s'a vorbit de multa ori în presă : personalitatea lui e cunoscută și la noi. Genialitatea lui s'a arătat mai ales în momentul când a decis separarea bancnotei cehoslovace de cea austriacă, la începutul anului 1919.

Moartea lui Rașin lovește greu republica vecină, dar într'un moment când ce a fost mai important s'a realizat pe terenul financiar. Valuta e urcată, stabilizată și greaua criză provocată de această urcare, este trecută.

MINISTERUL INTERNELOR SECRETARIATUL GENERAL DIN CLUJ.

Nr. 3935—8665.

Către toți domnii prefecti de județe și orașe !

Cu ziua de 1 Iunie 1920 apare la Cluj revista „POLIȚIA“ sub direcția Dlor dr. Victor Popp, șeful poliției și Georgiu Chendi, căpitan de poliție în Cluj și cu colaborarea celor mai valoroși bărbați de specialitate. Revista tratează chestii de administrație și organizație polițienească atât ca teorie, cât și ca practică și cum e prima și unica revistă românească în Ardeal, Banat și ținuturile ungurene în aceasta materie umple un gol bine simțit.

Scopul revistei este a înlesni orientarea în chestii polițienești atât a organelor administrative, cât și a marelui public, drept aceea o recomandăm cu toată căldura tuturor municipiilor și pe calea municipiilor tuturor funcționarilor administrativi interesați și tuturor secretariatelor comunale și cercuale.

Se notează totodată, că nu obiecționăm dacă municipiile și comunele abonează în sarcina budgetului lor propriu un număr corespunzător, în care caz revista la finea fiecărui an se va lega și inventariza.

Abonamentul revistei pe un an e 120 Lei.

Redacția și Administrația: Cluj, strada Băii 3.

Cluj, la 14 Iunie 1920.

DR. BUCȘAN,
secretar general.

A. PALAGESIU,
consilier de secție.

ROMÂNIA

Ministerul de Interne Secretariatul General — Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale Cluj.

Nr. 2598—7432/1920.

**Către Prefectura regională de Poliție
Cluj, Oradea-Mare, Brașov, Sibiu și Timișoara !**

Cu onoare vi se face cunoscut, că s'a aprobat, ca toate polițiile din Ardeal și Banat să se aboneze la revista „Poliția“ din care vă trimitem și D-voastră un număr aici alăturat.

Plata abonamentului se va ordonanța de D-voastră la perceptoratul respectiv.
Cluj, la 23 Iunie 1920.

Inspector General: delegat Director al Polițiilor
din Ardeal și Banat:

(ss) D. G. Bogdan.

Șeful Div. Mat. și B. C.
Consilier de secție:

(ss) Stoica.

BELÜGYMINISZTERIUM. KOLOZSVÁRI ÁLLAMTITKÁRSÁG.

3935—8665. szám.

Az összes megyei és városi prefektus urakhoz !

Az 1920. év június havában Kolozsvárott megindult a „POLIȚIA“ című folyóirat Dr. Popp Viktor rendőrfőkapitány és Chendi György kolozsvári rendőrkapitány urak igazgatása alatt és a legértékesebb szakférjfiak közreműködése mellett. A folyóirat a közigazgatás és a rendőrségi szervezet kérdéseit tárgyalja úgy elméleti, mint gyakorlati szempontból és miután ebben a szakmában Erdély, Bánát és a Magyarországból csatolt tartományok első és egyetlen román folyóirata eddig nagyon is érzett hiányt tölt be.

A folyóirat célja megkönnyíteni úgy a közigazgatási szerveknek, mint a nagyközönségnek tájékozását rendőri kérdésekben, miért is a legmelegebben ajánljuk azt az összes törvényhatóságoknak és a törvényhatóságok utján az összes érdekelt közigazgatási tisztviselőknek, valamint a községi és körjegyzőségeknek.

Egyszersmind megjegyezzük, hogy nincs kifogásunk az ellen, ha a törvényhatóságok és községek saját költségvetésük terhén fizetnek elő megfelelő számú példányra, mely esetben a folyóiratot minden év végén be kell köttetni és leltári számmal el kell látni.

A folyóirat előfizetési ára egy évre 120 Lei.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Strada Băii 3.

Kolozsvár, 1920. június 14-én.

DR. BUCȘAN,
államtitkár.

PALAGESIU A.
osztálytanácsos.

MELISSA

Cereți bonboane

cukorkát kérjen,

dacă

ha

doriți bonboane fine.

finom cukorkát akar.

**Fabrică de
ciocolată și bonboane
Mautner & Comp.
Gluj-Kolozsvár**

**Cukorka
és csokoládéárugár
Mautner és Társa
Gluj-Kolozsvár**

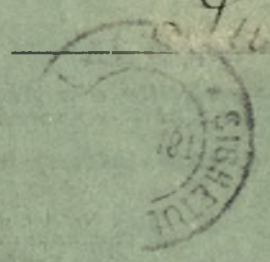

Telefon 6-48.

Telefon 6-48.

Nr. 11

Subprefectură județeană

*Tonciu - Tarnos
jud. Cojocna*

"AGRICOLA"

Societate Anonimă de Asigurări
Generale din București.
Direcțiunea regională pentru Tran-
silvania, Maramureș și Crișana
CLUJ,
Strada N. Jorjă 11.

Biztosító Társaság B u k a r e s t.
Vezérigazgatóság Erdély, Máramaros
és Körösvidék részére
KOLOZSVÁR,
JÓKAI-UTCA 11.

Se primesc :
**Asigurări contra incen-
diului, grindinei, acci-
dentelor corporale
asigurări de viață etc.**

Elfogad :
**Tűz, jég, élet, haleset
stb. biztosításokat
kedvező
feltételekkel.**